

Varlığım Zülküf'ün varlığına armağan olsun

Bu film kadar gidip izlenmesi gereken bir film daha yok. Hele bugün, hiç yok!" diye yazdı Çağdaş Günerbüyük. Aynı gazeteyi, aynı sayfayı, artık her cuma saat 18.00'de "Bitse de Gitsek" programına başladığına göre, aynı televizyonu paylaşıyoruz. Özgür Doğan ve Orhan Eskiköy'ün belgesel filmi "İki Dil Bir Bavul" hakkında Çağdaş'ın sözü üstüne söz söylemek yakışık almaz. O yüzden klasik bir film yazısı okuyamayacaksınız bugün.

Söylenenleri, yazılıp çizilenleri boşverin, altını kalınca çizerek söylüyorum, bu film bir Kürt filmi değil. Aksine bir Türk filmi. Anlatılan Kürtlerin değil, Türklerin hikayesi... Ve Kürtlerden çok, "diğerleri" izlemeli bu filmi. Kimler mi? Mesela "Çıktık açık alınlı 10 yılda her savaştan..." sözünü duyunca coşkuyla ayağa fırlayanlar. Ya da "Taşraya giden idealist öğretmen" klişesine sorgusuz bağlananlar, "Baba Beni Okula Gönder"çiler, konuşmaya "Efendim, doğunun asıl sorunu cehalet" diye başlayanlar, "Kürtçe eğitim olursa, yazık olur çocuklara" diyen iyi niyet tüccarları, "Kürtçe eğitim dili olsun" denince çok sevdikleri Yaban gibi uzunca bir "Neeeeeeyyyy" çekenler; Türk Dil Bayramı'nda anadilde eğitimin önemine dair nutuk çekip iş Kürtçeye gelince nutku tutulanlar, Türkçüler, Cumhuriyetçiler, mozaikçiler, mermerciler, "vatan bölünmez"çiler, "açılım Amerikan oyunu" deyip, çocuklarına anaokulunda İngilizce öğretmeye kalkınlar ve elbette "asıl mesele sınıfsal" deyip topu taca atanlar...

Sıkıldınız mı? Uzar gider daha; istesen en az bir 86 yıl sayarsın uzatırsın listeyi.

İzlemeliler, çünkü sadece ve sadece en saf haliyle gerçeği bulacaklar. Hayatlarının bir anında mutlaka temas ettikleri, ama bir türlü "anlayamadıkları" gerçeği. "İki Dil Bir Bavul"un öğretmeni de, kendi trajedisine gülümseyerek Ege şivesiyle söyleniyor filmde: "Dediğimden hiçbi şey anlamıyorsunuz di mi? Anlamıyorsunuz di mi? Anlamıyorsunuz di mi?". Tam da o hesap.

Kürtlere dair konuştuğunuzda "duvar" ile karşılaştığınız olmuştur mutlaka; içinizden tıpkı Emre Öğretmen gibi "Dediğimden hiçbi şey anlamıyorsunuz di mi?" diye hayıflandığınız da. Ne anlatırsanız, anlatın iş gelir: Bölünelim mi? sorusuna kilitlenir. Sonra, "Bölgenin ne kadar geri olduğu"ndan dem vurulur; yetmez üstüne "Ağaların, aşiretlerin dediğinden çıkmıyorlar, önce onlardan kurtulsunlar" eklenir; "Cumhurbaşkanı bile oluyorlar, neleri eksik" eklenir, "Bak Karadeniz de yoksul, onlar da mı dağa çıksın" eklenir; "cehalet", "ekonomik gerilik" gibi soslar eklenir. Şimdilerde noktayı, "Burası Türkiye. Beğenmiyorlarsa Irak'taki Kürdistan'a gitsinler" diye koymak da moda. "Dediğimden hiçbir şey anlamıyorsunuz di mi?" diye bağırırsınız gelir. Ya siz anlatamazsınız, ya onlar anlamaz... Ya da ikisi birden. Oysa, Zülküf çok rahat. Ne o öğretmenini anlıyor, ne öğretmeni onu... Yi-

ne de rahat Zülküf. Baş Kahramanımız Zülküf. En çocuksu haliyle etrafında olup biteni seyrediyor. Evinde şıkır şıkır konuşuyor, anadilinde. Okulda... Olmuyor, olamıyor. Zekasının, algısının gelişmeye en açık olduğu çağda, yeni doğmuş bir bebek gibi sözcüklerin anlamı yitiyor, yakasını süsleyen ABC harfleri dil bilmezlikten "anlamsız sesler"e dönüşüyor.

Zülküf yalnız değil, Hesabı genel yapalım; 20 milyon Kürt varsa bu topraklarda; hemen hepsi beş yıl boyunca "Türküm Doğruyum Çalışkanım..." dedirten zihniyetin yarattığı travmanın mağduru. Telafisi ne mümkün!

Hiç değilse, bundan sonra Zülküf'ler, Rojda'lar varlıklarını Türk varlığına armağan ettiklerini söylemek zorunda kalmamışlar istiyor insan. Çünkü, sadece söylemiyorlar, ediyorlar da... Anadili Kürtçe olan çocukların yüzde 46'sı ilkokulu bile bitiremiyor. Zeka kılığında değil, tembellekten hiç değil. Ne doktorlar, ne mühendisler, ne sanatçılar, ne bilim adamları bu karanlığın girdabında kayboluyor. En temel hakları olan eğitimi, gelecekleri ve varlıklarını, "armağan" ediyorlar, "Türk varlığı"na... Onlar yoksa, biz var mıyız sahiden?

Filmde, 23 Nisan töreninde komik bir hamaset ile "Nerede yaşıyoruz?" diye soran öğretmene verilen "Evimizde" yanıtı yanlış değil. Sözde doğru yanıt verildikten sonra gelen "Kıymetini bilin" hamaseti komik bile gelmiyor, devlet Zülküf'lerin kıymetini bilmedikçe...

Başta dedik, "İki Dil Bir Bavul" her şeyden önce Türkler için. O yüzden sözüm "bizimkiler"e... Bir kez olsun, bir an olsun varlığımızı Zülküf'lerin, Rojda'ların varlığına armağan edelim. Öyle zor bir görev değil bu. Siz de çekinmeyin, eşinizden, dostunuzdan, komşunuzdan, her gün her gün "tartışmak" zorunda kaldığınız "fikri sabit" tanıdıklarınızdan aynı şeyi isteyin: Bir sinema bileti, bir buçuk saatlik zaman ve elbette sonrasında bu ülkenin gerçeğine dair düşündükleri sadece 5 dakika...

Zülküf de, Rojda da, "muhtarın oğlu olan öbür Zülküf" de bunu fazlasıyla hak ediyor. Gerekirse sinema biletlerini de siz alın. Ama "yüzleşme" bitsin artık. Bir daha, kimseyi "herkes anadilinde eğitim görsün"e ikna etmeye çalışmayalım; Kürt çocukları annelerinden öğrendikleri dili özgürce eğitim dili olarak kullanabilsinler.

"İki Dil Bir Bavul"u izledikten sonra, hâlâ "mermer" diyen olursa da, "Nato mermer, nato kafa" deyip nefesimizi hiç boş yere tüketmeyelim.

İnsanın anadili akarsuya benzer çünkü; ne kadar ıslah ettik deseniz de, ne kadar üstünü betonla kaplasanız da o derinden derinden akar. Ve vakti geldiğinde sel olur ve yıkar geçer.

